

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (deveto vijeće)

11. prosinca 2019.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Elektroničke komunikacijske mreže i usluge – Direktiva 2002/21/EZ (Okvirna direktiva) – Članak 2. točka (m) – Pružanje elektroničkih komunikacijskih mreža – Pojam – Direktiva 2002/22/EZ (Direktiva o univerzalnoj usluzi) – Članak 31. stavak 1. – Obveza prijenosa određenih televizijskih ili radijskih kanala – Operator koji nudi paket satelitskih kanala – Razumne obveze prijenosa – Pretpostavke – Članak 56. UFEU-a – Proporcionalnost”

U predmetu C-87/19,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Vrhovni upravni sud Litve), odlukom od 23. siječnja 2019., koju je Sud zaprimio 7. veljače 2019., u postupku

TV Play Baltic AS

protiv

Lietuvos radijo ir televizijos komisija,

uz sudjelovanje:

Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija VŠĮ,

SUD (deveto vijeće),

u sastavu: M. Vilaras (izvjestitelj), predsjednik četvrtog vijeća, u svojstvu predsjednika devetog vijeća, K. Jürimäe i N. Piçarra, suci,

nezavisni odvjetnik: G. Pitruzzella,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani postupak,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za TV Play Baltic AS, L. Darulienė, *advokatė*, te R. Gediminskaitė i I. Barauskienė,
- za litavsku vladu, R. Dzikovič, K. Dieninis i K. Juodelytė, u svojstvu agenata,
- za francusku vladu, A.-L. Desjonquères i R. Coesme, u svojstvu agenata,

* Jezik postupka: litavski

– za Europsku komisiju, S. L. Kalēda i L. Nicolae, u svojstvu agenata,
odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči bez mišljenja,
donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se prvenstveno na tumačenje članka 2. točke (m) Direktive 2002/21/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. ožujka 2002. o zajedničkom regulatornom okviru za elektroničke komunikacijske mreže i usluge (Okvirna direktiva) (SL 2002., L 108, str. 33., u daljnjem tekstu: Okvirna direktiva) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13., svezak 49., str. 25.) te članka 31. stavka 1. Direktive 2002/22/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. ožujka 2002. o univerzalnoj usluzi i pravima korisnika u vezi s elektroničkim komunikacijskim mrežama i uslugama (Direktiva o univerzalnoj usluzi) (SL 2002., L 108, str. 51.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13., svezak 50., str. 3.), kako je izmijenjena Direktivom 2009/136/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2009. o izmjeni Direktive 2002/22/EZ o univerzalnim uslugama i pravima korisnika s obzirom na elektroničke komunikacijske mreže i usluge (Direktiva o univerzalnim uslugama), Direktiva 2002/58/EZ o obradi osobnih podataka i zaštiti privatnosti u sektoru elektroničkih komunikacija (Direktiva o privatnosti i elektroničkim komunikacijama) i Uredbe (EZ) br. 2006/2004 o suradnji između nacionalnih tijela odgovornih za provedbu zakona o zaštiti potrošača (SL 2009., L 337, str. 11.) (u daljnjem tekstu: Direktiva o univerzalnoj usluzi).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između društva TV Play Baltic AS (prije društvo Viasat AS) i Lietuvos radijo ir televizijos komisija (Radio-televizijska komisija Litve, u daljnjem tekstu: Komisija), u vezi s njezinim odbijanjem zahtjeva društva Viasat da ga oslobodi obveze reemitiranja televizijskog kanala LRT Kultūra.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 Članak 2. Okvirne direktive, naslovljen „Definicije”, u točki (m) određuje:
„pružanje elektroničkih komunikacijskih mreža’ znači uspostavljanje, rad, nadzor ili osiguranje postojanja takvih mreža”.
- 4 Uvodne izjave 43. do 45. Direktive o univerzalnoj usluzi propisuju:
„(43) U ovom trenutku, države članice nameću mrežama određene obveze ‚koje se moraju provesti’ za distribuciju radijskog ili televizijskog emitiranja javnosti. Države članice trebaju moći odrediti razmjerne obveze prema poduzećima pod njihovom nadležnošću, u interesu legitimnih zahtjeva javne politike, no takve obveze trebaju se nametnuti samo tamo gdje su potrebne kako bi se ispunili ciljevi od općeg interesa koji su jasno definirale države članice, u skladu s pravom [Unije], a uz to moraju biti razmjerne, transparentne i podložne periodičnim preispitivanjima. Obveze prijenosa, nametnute od strane država članica, moraju biti razumne, drugim riječima, moraju biti razmjerne i transparentne u kontekstu jasno definiranih ciljeva od općeg interesa te mogu, tamo gdje je to prikladno, sadržavati odredbu o razmjernoj naknadi. Takve obveze prijenosa mogu uključivati prienos usluga koje su posebno osmišljene kako bi omogućile prikladan pristup korisnicima s invaliditetom.

- (44) Mreže koje se rabe za distribuciju radijskog ili televizijskog emitiranja javnosti uključuju mreže za kabelsko, satelitsko i zemaljsko emitiranje. One, također, mogu uključiti druge mreže u onoj mjeri u kojoj značajan broj krajnjih korisnika koristi takve mreže kao glavno sredstvo prijma radijskog i televizijskog emitiranja.
- (45) Usluge koje pružaju sadržaj kao što je ponuda za prodaju paketa koji sadrži zvučno ili televizijsko emitiranje nisu pokrivene zajedničkim regulatornim okvirom za elektroničke komunikacijske mreže i usluge. Davatelji takvih usluga ne potpadaju pod obveze pružanja univerzalne usluge u pogledu ovih aktivnosti. Ova Direktiva ne dovodi u pitanje mjere koje se poduzimaju na nacionalnoj razini, u skladu s pravom [Unije], u pogledu takvih usluga.”

5 Članak 31. Direktive o univerzalnoj usluzi, naslovljen „Obveze prijenosa”, glasi:

„1. Države članice mogu nametnuti razumne obveze za prijenos točno određenih kanala i usluga radijskog i televizijskog emitiranja poduzećima pod svojom nadležnošću koja pružaju elektroničke komunikacijske mreže koje se rabe za distribuciju radijskog i televizijskog emitiranja javnosti tamo gdje značajan broj krajnjih korisnika takvih mreža koristi njih kao svoj glavni način prijma radijskog i televizijskog emitiranja. Takve se obveze uvode samo tamo gdje su potrebne kako bi se ispunili jasno utvrđeni ciljevi od općeg interesa te moraju biti razmjerne i transparentne. [...]”

Litavsko pravo

6 Članak 33. stavci 5. do 7. Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymasa (Litavski zakon o pružanju informacija javnosti, u daljnem tekstu: Zakon o pružanju informacija), kako je izmijenjen Zakonom br. XII-1731 od 21. svibnja 2015., predviđa:

„5. Operatori koji pružaju usluge reemitiranja televizijskih programa kao i druge osobe koje litavskim potrošačima pružaju usluge distribucije televizijskih kanala i/ili programa putem interneta imaju obvezu putem interneta reemitirati i distribuirati sve nekodirane nacionalne televizijske kanale Lietuvos nacionalinis radijas ir televizije.

6. Lietuvos radijo ir televizijos komisija [Radio-televizijska komisija Litve] može odlučiti osloboditi obveze reemitiranja ili prijenosa na internetu nekodiranih nacionalnih televizijskih kanala Lietuvos nacionalinis radijas ir televizije ako ta odluka ne ograničava mogućnosti potrošača da vidi te kanale putem tehničkih sredstava kojima raspolaže.

7. Obvezno reemitiranje i/ili prijenos uživo televizijskih programa ne daje pravo na plaćanje između nakladnika elektroničkih medija, operatora reemitiranja i drugih operatora koji litavskim potrošačima pružaju usluge distribucije putem interneta televizijskih kanala i/ili programa.”

Glavni postupak i prethodna pitanja

- 7 TV Play Baltic je društvo sa sjedištem u Estoniji koje distribuira naplatne pakete televizijskih kanala u Litvi putem satelitske mreže koju posjeduju treće osobe kojima plaća tu uslugu.
- 8 Nakon izmjene Zakona o pružanju informacija tijekom 2015. godine, djelatnosti tužitelja u glavnom postupku izjednačene su s djelatnostima reemitiranja televizijskih programa i, u skladu s člankom 33. stavkom 5. tog zakona, on podliježe obvezi reemitiranja kanala Lietuvos nacionalinis radijas ir televizije VŠĮ (u daljnem tekstu: LRT), među kojima je i kanal LRT Kultūra.
- 9 Tužitelj u glavnom postupku podnio je Komisiji zahtjev za oslobodjenje od obveze prijenosa tog kanala.

- 10 Budući da mu je to oslobođenje odbijeno, tužitelj u glavnom postupku podnio je tužbu za poništenje odluke o odbijanju njegova zahtjeva pred Vilniaus apygardos administracinis teismasom (Okružni upravni sud u Vilniusu, Litva).
- 11 Odlukom od 4. siječnja 2017. taj je sud, među ostalim, potvrdio obvezu tužitelja u glavnom postupku da reemitira navedeni kanal.
- 12 Odlučujući povodom žalbe, Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Vrhovni upravni sud Litve) dvoji u pogledu tumačenja koje treba dati pravu Unije, a osobito članku 56. UFEU-a kao i Okvirnoj direktivi i Direktivi o univerzalnoj usluzi.
- 13 Najprije, sud koji je uputio zahtjev pojašnjava da obveza reemitiranja, predviđena člankom 33. stavkom 5. Zakona o pružanju informacija, kako je izmijenjen Zakonom br. XII-1731 od 21. svibnja 2015., nije podvrgnuta nikakvom uvjetu i da ta odredba u litavskom pravu predstavlja prenošenje članka 31. Direktive o univerzalnoj usluzi.
- 14 Kao prvo, taj se sud pita treba li djelatnosti tužitelja u glavnom postupku smatrati „pružanjem elektroničkih komunikacijskih mreža” u smislu članka 2. točke (m) Okvirne direktive i članka 31. Direktive o univerzalnoj usluzi. U tom pogledu ističe da on reemitira televizijske kanale korištenjem uz naknadu komunikacijske infrastrukture koju posjeduju drugi poduzetnici.
- 15 Navedeni sud ipak je primijetio da su određeni resursi te infrastrukture korišteni isključivo za usmjeravanje signala koje prenosi tužitelj u glavnom postupku i da ga se može smatrati operatorom mreža, u smislu Direktive 2002/19/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. ožujka 2002. o pristupu i međusobnom povezivanju elektroničkih komunikacijskih mreža i pripadajuće opreme (Direktiva o pristupu) (SL 2002., L 108, str. 7.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13., svezak 38., str. 69.), kako je izmijenjena Direktivom 2009/140/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2009. (SL 2009., L 337, str. 37.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13., svezak 50., str. 68.).
- 16 Kao drugo, sud koji je uputio zahtjev smatra da, iako djelatnosti tužitelja u glavnom postupku nisu obuhvaćene pojmom pružanja elektroničkih komunikacijskih mreža, valja utvrditi može li država članica propisati obveze prijenosa poduzetnicima različitim od onih iz članka 31. Direktive o univerzalnoj usluzi. Smatra da se djelatnosti tužitelja u glavnom postupku mogu smatrati elektroničkim komunikacijskim uslugama koje ulaze u područje primjene Okvirne direktive i Direktive o univerzalnoj usluzi. Međutim, ne isključuje mogućnost da se te djelatnosti mogu smatrati uslugom pružanja sadržaja, na koju se ne primjenjuju obveze univerzalne usluge predviđene potonjom direktivom.
- 17 Kao treće, sud koji je uputio zahtjev postavlja pitanje o tumačenju zahtjeva iz članka 31. stavka 1. Direktive o univerzalnoj usluzi u skladu s kojim obveza prijenosa može biti određena samo ako značajan broj krajnjih korisnika koristi odnosnu mrežu kao svoj glavni način prijma radijskog i televizijskog emitiranja. On ističe da, iako se taj zahtjev ne primjenjuje na poduzetnike koji nisu obuhvaćeni područjem primjene te odredbe, litavski zakonodavac osigurava ujednačeno postupanje prema svim operatorima reemitiranja u pogledu te obveze.
- 18 Kao četvrto, sud koji je uputio zahtjev ističe da obveza prijenosa ograničava slobodu pružanja usluga iz članka 56. UFEU-a. Smatra da, ako se takvo ograničenje može opravdati važnim razlozima u općem interesu povezanima s kulturnom politikom, ta obveza mora biti proporcionalna i nužna za ostvarenje postavljenih ciljeva. Međutim, sud koji je uputio zahtjev pita se je li mogućnost za LRT da sam prenosi LRT Kultura na istoj satelitskoj mreži kao što je ona kojom se koriste klijenti tužitelja iz glavnog postupka u tom pogledu relevantna, s obzirom na to da LRT prenosi jedan drugi besplatni kanal

putem istog satelita kao što je onaj kojim se potonji koristio. Isto tako se pita i u pogledu činjenice da se taj kanal prenosi putem zemaljske televizijske mreže i da je dio njegova sadržaja dostupan besplatno na internetu.

19 U tim je okolnostima Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Vrhovni upravni sud Litve) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

- „1. Treba li članak 2. točku (m) [Okvirne direktive] tumačiti na način da ‚pružanje elektroničkih komunikacijskih mreža‘ ne obuhvaća djelatnost reemitiranja televizijskih programa putem satelitskih mreža koje posjeduju treće osobe, kao što je ona koju obavlja [tužitelj u glavnom postupku]?
2. Treba li članak 31. stavak 1. [Direktive o univerzalnoj usluzi] tumačiti na način da sprječava države članice da nametnu obvezu prijenosa (obvezu reemitiranja televizijskog programa putem satelitskih mreža koje posjeduju treće osobe i osiguranja pristupa krajnjim korisnicima tom programu) poduzetnicima kao što su [tužitelj u glavnom postupku], poduzetnicima koji, [kao prvo,] prenose televizijske programe zaštićene sustavom uvjetnog pristupa putem satelitskih mreža koje posjeduju treće osobe, u tu svrhu primaju signale televizijskog programa (kanala) koji se emitiraju u to vrijeme i konvertiraju, kodiraju i prenose iste do satelita s kojeg se bez prestanka prenose nazad na Zemlju, te [, kao drugo,] koji nude pakete televizijskih programa klijentima, i u tu svrhu pružaju pristup tim zaštićenim televizijskim prijenosima (ili njihovu dijelu) putem uređaja za uvjetni pristup, u zamjenu za naknadu?
3. Treba li članak 31. stavak 1. [Direktive o univerzalnoj usluzi] tumačiti na način da se za značajan broj krajnjih korisnika smatra da ne koriste elektroničke komunikacijske mreže (u predmetnom slučaju mrežu za satelitski prijenos) kao svoj glavni način prijma televizijskog emitiranja, u smislu navedene odredbe, ako se te mreže koriste kao navedeni glavni način prijma samo od strane otprilike 6 % svih krajnjih korisnika (u ovom slučaju kućanstava)?
4. Kada se ocjenjuje je li primjena članka 31. stavka 1. [Direktive o univerzalnoj usluzi] opravdana, treba li voditi računa o korisnicima interneta koji mogu besplatno uživo gledati predmetne televizijske kanale (ili njihove dijelove) na internetu?
5. Treba li članak 56. UFEU-a tumačiti na način da sprječava države članice da nametnu obveze poduzetnicima, kao što je [tužitelj u glavnom postupku], da besplatno reemitiraju televizijski kanal putem elektroničkih komunikacijskih mreža, ako je nakladnik elektroničkih medija u čiju je korist ta obveza utvrđena u potpunosti sposoban sam prenositi te televizijske kanale putem iste mreže vlastitim novcem?
6. Treba li članak 56. UFEU-a tumačiti na način da sprječava države članice da nametnu obveze poduzetnicima, kao što je [tužitelj u glavnom postupku], da besplatno reemitiraju televizijski kanal putem elektroničkih komunikacijskih mreža, ako bi tom obvezom bilo pokriveno samo oko 6 % svih kućanstava, a ona imaju mogućnost gledanja tog televizijskog kanala putem zemaljske mreže prijenosa ili putem interneta?“

O prethodnim pitanjima

Prvo pitanje

20 Svojim prvim pitanjem sud koji je uputio zahtjev pita je li djelatnost reemitiranja televizijskih programa putem satelitskih mreža koje posjeduju treće osobe obuhvaćena pojmom „pružanje elektroničkih komunikacijskih mreža“ u smislu članka 2. točke (m) Okvirne direktive.

- 21 Valja istaknuti da je Sud presudio da poduzetnik koji samo nudi gledanje uživo i *streaming* programa na internetu ne nudi elektroničku komunikacijsku mrežu, već nudi pristup audio-vizualnom sadržaju na elektroničkim komunikacijskim mrežama (vidjeti u tom smislu presudu od 13. prosinca 2018., France Télévisions, C-298/17, EU:C:2018:1017, t. 18. i 19.).
- 22 Međutim, situacija poduzetnika koji, poput tužitelja u glavnom postupku, reemitira televizijske kanale putem satelita nije različita od one poduzetnika koji prenosi takve kanale putem interneta, na način da, poput potonjeg, nudi pristup audio-vizualnom sadržaju na elektroničkim komunikacijskim mrežama, u ovom slučaju satelitskoj mreži.
- 23 Iako sud koji je uputio zahtjev ipak dvoji o mogućnosti razumijevanja djelatnosti o kojoj je riječ u glavnom postupku kao da se sastoji od pružanja elektroničkih komunikacijskih mreža, zbog toga što su određena sredstva satelitske infrastrukture isključivo korištena za prijenos signala koje prenosi tužitelj u glavnom postupku, nesporno je da on ne ispunjava nijednu od zadaća koje osigurava pružatelj elektroničke komunikacijske mreže u smislu članka 2. točke (m) Okvirne direktive, odnosno da je odgovoran za uspostavljanje, rad, nadzor ili osiguranje postojanja takvih mreža.
- 24 S obzirom na sva prethodna razmatranja, na prvo pitanje valja odgovoriti da članak 2. točku (m) Okvirne direktive treba tumačiti na način da djelatnost reemitiranja televizijskih programa putem satelitskih mreža koje posjeduju treće osobe nije obuhvaćena pojmom „pružanje elektroničkih komunikacijskih mreža” u smislu te odredbe.

Drugo pitanje

- 25 Svojim drugim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita protivi li se članak 31. stavak 1. Direktive o univerzalnoj usluzi tomu da države članice nametnu obvezu prijenosa televizijskog programa poduzetnicima koji putem satelitskih mreža koje posjeduju treće osobe reemitiraju televizijske programe zaštićene sustavom uvjetnog pristupa i svojim klijentima pružaju pakete televizijskih programa.
- 26 Valja podsjetiti na to da je Sud presudio da direktive obuhvaćene zajedničkim regulatornim okvirom, koji se sastoji od Okvirne direktive i Direktive o univerzalnoj usluzi, ne dovode u pitanje mjere donesene na nacionalnoj razini u skladu s pravom Unije, u vezi s postizanjem ciljeva od općeg interesa, posebno što se tiče propisivanja sadržaja i audiovizualne politike, te se taj zajednički okvir ne primjenjuje na sadržaj usluga koje se isporučuju preko elektroničkih komunikacijskih mreža (vidjeti u tom smislu presudu od 13. prosinca 2018., France Télévisions, C-298/17, EU:C:2018:1017, t. 25. i 26.).
- 27 Stoga je Sud smatrao da Direktiva o univerzalnoj usluzi državama članicama ostavlja slobodu propisivanja obveza prijenosa (*must carry*) izvan onih propisanih njezinim člankom 31. stavkom 1., osobito poduzećima koja nude prikazivanje televizijskih programa kontinuiranim prijenosom (*streaming*) i uživo na internetu a da pritom ne pružaju elektroničke komunikacijske mreže (presuda od 13. prosinca 2018., France Télévisions, C-298/17, EU:C:2018:1017, t. 27.).
- 28 Kao i djelatnost o kojoj je riječ u predmetu u kojem je donesena ta presuda, djelatnost reemitiranja putem satelitske mreže televizijskih programa zaštićenih sustavom uvjetnog pristupa sastoji se od stavljanja na raspolaganje televizijskih sadržaja.
- 29 Ni iz jednog elementa u spisu kojim Sud raspolaže ne proizlazi da bi trebalo različito ocijeniti djelatnost prijenosa televizijskih sadržaja, s obzirom na članak 31. stavak 1. Direktive o univerzalnoj usluzi, ovisno o tome obavlja li se ona satelitskim putem ili putem interneta.

- 30 Slijedom toga, na drugo pitanje valja odgovoriti da članak 31. stavak 1. Direktive o univerzalnoj usluzi treba tumačiti na način da se ne protivi tomu da države članice nametnu obvezu prijenosa televizijskog programa poduzetnicima koji putem satelitskih mreža koje posjeduju treće osobe reemitiraju televizijske programe zaštićene sustavom uvjetnog pristupa i svojim klijentima pružaju pakete televizijskih programa.

Treće i četvrto pitanje

- 31 Uzimajući u obzir odgovore na prvo i drugo pitanje, na treće i četvrto pitanje nije potrebno odgovoriti.

Peto i šesto pitanje

- 32 Sud koji je uputio zahtjev svojim petim i šestim pitanjem u biti pita treba li članak 56. UFEU-a tumačiti na način da mu se protivi to da države članice nameću obvezu besplatnog prijenosa televizijskog kanala poduzetnicima koji putem satelitskih mreža koje posjeduju treće osobe reemitiraju televizijske programe zaštićene sustavom uvjetnog pristupa i koji svojim klijentima nude pakete televizijskih programa iako, s jedne strane, nakladnik elektroničkih medija u čiju je korist ta obveza utvrđena ima mogućnost sam prenositi te televizijske kanale putem iste mreže na svoj trošak i iako, s druge strane, ta obveza omogućuje pokrivanje samo oko 6 % svih kućanstava, a ona imaju mogućnost gledanja tog televizijskog kanala putem zemaljske mreže prijenosa ili putem interneta.
- 33 Najprije valja utvrditi da pravo Unije nije provelo potpuno usklađivanje sektora elektroničkih komunikacijskih usluga i, posljedično, nacionalno zakonodavstvo o kojem je riječ u glavnom postupku treba razmotriti u odnosu na članak 56. UFEU-a u pogledu aspekata koji nisu obuhvaćeni Okvirnom direktivom i Direktivom o univerzalnoj usluzi (vidjeti u tom smislu, presudu od 30. travnja 2014., UPC DTH, C-475/12, EU:C:2014:285, t. 70.).
- 34 Prema ustaljenoj sudskoj praksi, emitiranje televizijskih poruka, uključujući i one emitirane putem kablenskog emitiranja, kao takvo predstavlja pružanje usluga u smislu članka 56. UFEU-a (presuda od 13. prosinca 2007., United Pan-Europe Communications Belgium i dr., C-250/06, EU:C:2007:783, t. 28. i navedena sudska praksa).
- 35 Što se tiče pitanja sadržava li nacionalni propis poput onoga o kojem je riječ u glavnom postupku ograničenje zabranjeno na temelju članka 56. UFEU-a, valja podsjetiti na to da, prema sudskoj praksi, sloboda pružanja usluga zahtijeva ne samo uklanjanje svake diskriminacije pružatelja usluga s poslovnim nastanom u drugoj državi članici na osnovi njegova državljanstva nego i ukidanje svih ograničenja, čak i ako se ona jednako primjenjuju na domaće pružatelje usluga kao i na one iz drugih država članica, kada su takve naravi da zabranjuju, otežavaju ili čine manje privlačnim djelatnosti pružatelja usluga s poslovnim nastanom u drugoj državi članici u kojoj on zakonito pruža slične usluge (presuda od 13. prosinca 2007., United Pan-Europe Communications Belgium i dr., C-250/06, EU:C:2007:783, t. 29. i navedena sudska praksa).
- 36 Valja utvrditi da – nametanjem obveze prijenosa određenih televizijskih programa LRT-a poduzetnicima koji, bez obzira na svoje mjesto poslovnog nastana, reemitiraju televizijske programe satelitskim putem za litavske gledatelje – nacionalni propis o kojem je riječ u glavnom postupku uspostavlja ograničenje slobode pružanja usluga u smislu članka 56. UFEU-a.
- 37 Prema sudskoj praksi, takvo ograničenje temeljne slobode zajamčene UFEU-om može biti opravdano kada služi važnim razlozima u općem interesu, pod uvjetom da je prikladno za jamčenje ostvarenja postavljenog cilja i ne prelazi ono što je nužno za njegovo postizanje (presuda od 13. prosinca 2007., United Pan-Europe Communications Belgium i dr., C-250/06, EU:C:2007:783, t. 39. i navedena sudska praksa).

- 38 U tom pogledu valja podsjetiti na to da, prema ustaljenoj sudskoj praksi Suda, kulturna politika može predstavljati važan razlog u općem interesu koji opravdava ograničenje slobode pružanja usluga. Naime, očuvanje pluralizma koje želi zajamčiti ta politika povezano je sa slobodom izražavanja, zaštićenom člankom 10. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, potpisane u Rimu 4. studenoga 1950., dok je ta sloboda jedno od temeljnih prava zajamčenih pravnim poretom Unije, osobito člankom 11. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (vidjeti u tom smislu presudu od 13. prosinca 2007., *United Pan-Europe Communications Belgium i dr.*, C-250/06, EU:C:2007:783, t. 41. i navedenu sudsku praksu).
- 39 U ovom je slučaju litavska vlada naglasila da se obvezom prijenosa televizijskog kanala LRT Kultūra, nametnutom poduzetnicima poput tužitelja u glavnom postupku, nastoji ostvariti cilj od općeg interesa u vezi s kulturnom politikom, s obzirom na društvenu i kulturnu vrijednost tog kanala za litavske gledatelje.
- 40 Takav cilj kulturne politike može opravdati postojanje ograničenja slobodnog pružanja usluga.
- 41 Međutim, nacionalni propis koji uvodi takvo ograničenje mora biti prikladan za ispunjenje postavljenog cilja. U vezi s tim, podložno provjerama koje mora provesti sud koji je uputio zahtjev, obveza prijenosa određenih televizijskih programa može omogućiti postizanje cilja kulturne politike koji se njome želi postići, s obzirom na to da može osigurati da litavski televizijski gledatelji koji pristup televiziji imaju samo satelitskim putem imaju mogućnost gledati programe kanala LRT Kultūra, kojima drukčije ne bi mogli pristupiti.
- 42 Što se tiče proporcionalnosti mjere o kojoj je riječ u glavnom postupku, a koja je posebno predmet petog i šestog pitanja, iako sud koji je uputio zahtjev treba odlučiti u tom pogledu, s obzirom na elemente s kojima je upoznat u glavnom postupku, Sud mu može dati upute u pogledu parametara koje treba uzeti u obzir prilikom tog ispitivanja.
- 43 Stoga je potrebno, kao što je to istaknula Europska komisija u svojim očitovanjima, da sud koji je uputio zahtjev vodi računa o broju ili postotku krajnjih korisnika koji se doista koriste sredstvima prijenosa televizijskih kanala, kako bi ocijenio proporcionalnost obveze prijenosa o kojoj je riječ u glavnom postupku.
- 44 Osim toga, kako bi se ocijenilo je li obveza prijenosa o kojoj je riječ u glavnom postupku proporcionalna, sud koji je uputio zahtjev morat će također uzeti u obzir, nakon njihove provjere, elemente poput zemljopisne rasprostranjenosti krajnjih korisnika usluga koje pruža tužitelj u glavnom postupku, okolnosti da on reemitira kanal LRT Kultūra bez kodiranja, čime se obraća široj publici, i okolnosti da je taj kanal ili velik dio njegovih programa dostupan besplatno putem interneta te putem zemaljske televizije.
- 45 S obzirom na ta razmatranja, na peto i šesto pitanje valja odgovoriti da članak 56. UFEU-a treba tumačiti na način da mu se ne protivi to da države članice nametnu obvezu besplatnog prijenosa televizijskog kanala poduzetnicima koji putem satelitskih mreža koje posjeduju treće osobe reemitiraju televizijske programe zaštićene sustavom uvjetnog pristupa i koji svojim klijentima nude pakete televizijskih programa, pod uvjetom, s jedne strane, da ta obveza prijenosa omogućuje značajnom broju ili postotku krajnjih korisnika svih sredstava prijenosa televizijskih programa da pristupe kanalu na koji se primjenjuje ta obveza i, s druge strane, da se vodi računa o zemljopisnoj rasprostranjenosti krajnjih korisnika usluga koje pruža operator kojemu je nametnuta ista obveza prijenosa, o okolnosti da on reemitira taj kanal bez kodiranja i o tome da se navedenom kanalu može besplatno pristupiti internetom ili putem zemaljske televizije, što je dužan provjeriti sud koji je uputio zahtjev.

Troškovi

- ⁴⁶ Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (deveto vijeće) odlučuje:

1. Članak 2. točku (m) Direktive 2002/21/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. ožujka 2002. o zajedničkom regulatornom okviru za elektroničke komunikacijske mreže i usluge (Okvirna direktiva) treba tumačiti na način da djelatnost reemitiranja televizijskih programa putem satelitskih mreža koje posjeduju treće osobe nije obuhvaćeno pojmom „pružanje elektroničkih komunikacijskih mreža” u smislu te odredbe.
2. Članak 31. stavak 1. Direktive 2002/22/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. ožujka 2002. o univerzalnoj usluzi i pravima korisnika u vezi s elektroničkim komunikacijskim mrežama i uslugama (Direktiva o univerzalnoj usluzi) treba tumačiti na način da se ne protivi tomu da države članice nametnu obvezu prijenosa televizijskog programa poduzetnicima koji putem satelitskih mreža koje posjeduju treće osobe reemitiraju televizijske programe zaštićene sustavom uvjetnog pristupa i svojim klijentima pružaju pakete televizijskih programa.
3. Članak 56. UFEU-a treba tumačiti na način da mu se ne protivi to da države članice nametnu obvezu besplatnog prijenosa televizijskog kanala poduzetnicima koji putem satelitskih mreža koje posjeduju treće osobe reemitiraju televizijske programe zaštićene sustavom uvjetnog pristupa i koji svojim klijentima nude pakete televizijskih programa, pod uvjetom, s jedne strane, da ta obveza prijenosa omogućuje značajnom broju ili postotku krajnjih korisnika svih sredstava prijenosa televizijskih programa da pristupe kanalu na koji se primjenjuje ta obveza i, s druge strane, da se vodi računa o zemljopisnoj rasprostranjenosti krajnjih korisnika usluga koje pruža operator kojemu je nametnuta ista obveza prijenosa, o okolnosti da on reemitira taj kanal bez kodiranja i o tome da se navedenom kanalu može besplatno pristupiti internetom ili putem zemaljske televizije, što je dužan provjeriti sud koji je uputio zahtjev.

Potpisi